

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter fideicommissum Monasterio competat. §. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

dum; quia illa Authentica constitutio non loquitur de qualibet emphyteusi, sed de emphyteusi data ab Ecclesia Constantinopolitana, neque ad heredes extraneos transmissibili, ut latius probavi i. p. *hinc operis*, tract. 4. de *hinc*, disp. 5. Punct. 8. n. 3. ac proinde neque Ecclesiastica, nec secularis reuocari potest.

8. Sed quid si emphyteusis sit concessa ea conditione, ne transferatur ad Ecclesiam, aut personam potentiorum, ut communiter concedi solent? Adhuc plures doctores censent ad monasterium succedendi capax transire. Quia intelligi debet hac conditio de translatione voluntaria, & directa possessoris, non de translatione indirecta, & in consequentiam, & a lege inducitur, qualis est, quae professione religionis inducitur, sic Felin. *in presentia*, n. 35. *cap. 49. de probationibus*. Syl. verbo *emphyteusis*, q. 20. n. 27. Man. Rodrig. q. regular. r. 2. q. 78. art. 9. Sanch. alios referens d. e. 15. n. 65. Ceterum verus censetur, de qualibet alienatione conditionem intelligendam esse. Tum quia finis apponitur eam conditionem esse, ne Dominus proprietatis ob Ecclesiam priuilegia, aut emphyteutice, potentiam obsequio debito priuetur, qui finis etiam in translatione directa ac indirecta procedit. Alias etiam sic succederet in Emphyteusi alienari prohibita emphyteuta delictum consecrationi subiectum committente (quod Sanch. non concedit) quia etiam hac est alienatio non voluntaria, sed indirecta, & inducta per legem. Item maioratus habens clausulam, ne monasterium succedat, monasterio competere; quia potest quis interpretari id esse intelligendum de successione directa, & perpetua, & non successione temporanea, & per legem inducta. Ne ergo haec admittantur, dicendum est, emphyteusim prohiberi transferri ad Ecclesiam, nullatenus monasterio acquiri, & ita docent Bartol. *auth. ingressi*, C. de *Sacrosanctis*, Eccles. in 2. lectura, n. 19. & ibi Bald. n. 31. Paulus n. 25. Iason. n. 64. Barbac. c. in *presentia*, de *probationibus*, n. 121. Velascus *conf. 101. num. 8. r. 1.* Flores de *Mena* addit. n. 4. *Sanna* de *off. 6. n. 2. concl. 3.* quos omnes refert Sanch. d. lib. 7. *sum. c. 15. n. 64.* Item quod dictum est de emphyteusi, dicendum est de quibuslibet bonis alienari prohibitis ob eandem rationem, tamen si contrarium feriat Sanch. n. 67.

9. Verum esto sententiae assenti in monasterium dictam emphyteusim, seu fidei commissum transferri religiosi professione, haec tamen, nullatenus concedendam est in perpetuum transferri, sed solum durante vita religiosi, ne voluntatis concedentis emphyteusim, seu fidei commissum aduersetur.

10. Solum de emphyteusi concessa alicui pro se, & suis heredibus affirmat Sanch. d. e. 15. n. 62. cum Bart. dicta Au. *henr. ingressi*, in 2. lectura n. 37. Berio *cap. in presentia*, n. 491. de *probationibus*, in perpetuum monasterio pertinere quia potius Dominus cogitare possessorem emphyteusis posse monasterium haec dem habere. Haec tamen doctrina non caret difficultate quia verba explicanda voluntatem testatoris in propria significatione sunt accipienda; at monasterium religiosi succedens non est proprie haeres, ut communiter doctores censent teste Sanch. *lib. 7. sum. c. 12. n. 33.* Ergo nomine haereditis non venit monasterium; & ita tradit Paris loquens de feudo c. in *presentia de probationibus*, n. 195. Quod a fortiori procedit, si emphyteusis constituta esset pro se, & filio, quae filio non enim sine filij monasterium intelligendum est, nisi in casibus a iure expressis, qualis non est hic, & consentit Sanch. pluribus relatis *lib. 7. sum. c. 15. n. 63.*

§. IV.

Qualiter fideicommissum monasterio competat.

SUMMARIUM.

- 1 Non excluditur substitutus, si religionem incapacem succedendi ingrediatur.
- 2 Si proficiatur in monasterio capaci succedendi, succedit monasterium in fideicommissum durante tua vita.
- 3 Affirmant plures testatore grauante suum haerodem, ut alicui tertio haereditatem restituat non apposita clausula, si sine liberis decesserit, in perpetuum excludi substitutum, & monasterium succedere.
- 4 Sed oppositum est verum.
- 5 Si testator apposuit clausulam grauato, si sine liberis decesserit, & nullis filijs velitis ingrediatur monasterium, excluditur in perpetuum substitutum.
- 6 Limitatur ab aliquibus, nisi testator de veris filijs intellexerit, cum eam conditionem apposuerit, si sine liberis decesserit, sed non admittitur limitatio.
- 7 Secundo limitatur, nisi testator expresserit, se nolle substitutum excludi. Sed alij hanc limitationem, neque improbabilius reiciunt.
- 8 Quid sentiendum, sub distinctione respondetur.
- 9 Tertio limitatur, nisi substitutus esset filius testatoris. Sed reuertitur ad Castro Sum. Mor. Pars III.

circum limitatio.

- 10 Quarto nisi grauatus ingressus fuerit animo, excludendi substitutum. Non caret difficultate haec limitatio.
- 11 Quinto limitatur nisi substitutus sit causa pia. Admittitur limitatio.
- 12 Extenditur limitatio ad quamlibet causam piam, esto fuerit mediante substituta.
- 13 Sexto limitatur, ne succedat monasterium excluso substituto in contractibus onerosis.
- 14 Septimo limitatur, ut non procedat monasterij successio, si conditio liberorum in propriam personam referatur.
- 15 Octavo limitatur monasterij successio, dummodo admittat hereditatem, secus si reiciat.
- 16 Substitutus eo casu statim succedit, neque oportet grauati mortem naturalem expectare.
- 17 Quid dicendum de successione fideicommissi in religione Societatis Iesu.

1. Grauis est difficultas de fideicommissis, hoc est de bonis grauatis, seu alicui tertio restituendis; an si in his institutus sit, & religionem ingrediatur, succedat monasterium, & excludatur substitutus? Aliqua sunt in hac quaestione apud Doctores recepta, alia satis controuersa. Primo certum est, te ingrediente religionem incapacem succedendi non excludi substitutum; quia solum excludi poterat ob monasterij successionem, ut hec alij relatis notat. Molin. Societatis Iesu, r. i. de *inst. disp. 186. col. 2.* Sanch. *lib. 7. sum. cap. 16. n. 13.* imo probabilis est a puncto professionis in hac religione facta substitutum intrare; quia ad effectum successionis haec professio morti naturali aequiparatur, neque vlla ratio est, quare fideicommissum ad haeredes ab intestato perueniat, cum id contrarium sit dispositioni testatoris praerentis substitutum omnibus aliis haereditibus: sic Cou. c. 2. n. 6. de *testam.* Menoch. de *presumpt. lib. 4. presump. 83. n. 71.* Gutier. *can. q. lib. i. c. 32. n. 25.* Sanch. *lib. 7. sum. c. 16. n. 16.* & alij apud ipsos.

2. At si in monasterio capaci succedendi proficiatur, succedit monasterium durante tua vita; nisi aliud ex praescripto instituentis cautum sit. Sic Cou. *lib. 1. var. c. 19. n. 7.* Sanch. *lib. 7. c. 16. n. 30.* & 49. Molin. *lib. 1. de primogen. c. 7. n. 77.* Molin. *leuita; d. disput. 186. vel. si haeres.* & *disp. 190. circa finem, vel. in quocumque.* Dixi nisi aliud ex praescripto instituentis cautum sit. Nam si institutor expresse, vel tacite contrarium disposuit, voluitque a professionis tempore substitutum intrare id seruandum est. Quocirca si gratia conseruandi agnationem suaeque familiae nomen, substitutum designauit, monasterium non succedit, quia capax non est conseruanda agnationi: sic Cou. 1. *var. cap. 19. numer. 11.* Gutier. *cap. 32. numer. 29.* Menoch. *dicta praesumpt. 83. numer. 45.* Sanch. pluribus relatis *lib. 7. cap. 16. numer. 44.*

3. Controuersia tamen est, si testator suum descendenti grauauit restituere haereditatem alicui tertio, & forte extraneo non exprimens, si sine liberis decesserit sed absolute; ille vero monasterium ingrediatur capax succedendi, an cesset substitutio, & monasterium in perpetuum succedat? Affirmant Gregor. Lopez, *leg. 10. verbo de care. q. 2. tit. 4. part. 6.* Anton Gomez *1. var. c. 5. n. 34.* & alij relati a Sanch. *lib. 7. c. 16. n. 81.* Moutentur quia taciti, & expressi idem est iudicium. At si exprimeret, si sine liberis decesserit, grauatus restituat haereditatem, succedit monasterium, excluso substituto in perpetuum, ut statim dicemus. Ergo etiam succedit supra dicta conditio, ne non expressa, quia tacite inest, non enim credendum est voluisse testatorem suis descendentibus filiis extraneum praeferre.

4. Sed verius est non excludi in perpetuum substitutum, sed post mortem grauati succellurum: sic docet Molin. *leuita; d. disput. 190. vel. vtrum Eman. Acolta. c. si pater. 1. p. verbo si absque liberis. n. 70.* & 71. de *testam. in 6.* & aliis relatis Sanch. *lib. 7. sum. c. 16. n. 82.* Ratio est; quia esto illa conditio tacite inest, eaque de causa si grauatus descendens haberet filios, substitutus extraneus, etiam si esset pia causa in perpetuum excluderetur iuxta, *leg. auus. ff. de conditionibus. & demonstr. leg. cum acutissimi. C. de fideicommissis. cum aliis.* At monasterium nulla ratione eo casu loco filij habetur, quia Authent. de *sanctissimus episcopus. 8. sed & hoc presentis*, solum concedit monasterium excludere substitutum, locumque filij ea in parte retinere, quando aliqua ex ibi enumeratis conditionibus fuerit apposita ibi: *Adiectis conditionibus quibuscumque.* Ergo quando nulla conditio adicitur, substitutus excludi non debet.

5. Verum si testator institutum grauaret haereditatem restituere alicui tertio, si sine liberis decesserit, ipse vero nullis filijs relatis monasterium capax succedendi ingrediatur, cessat substitutio & monasterium in perpetuum succedit in fideicommissum. Est expressa decisio Text. in *authent. de sanctissimus episcopus. 8. sed & hoc presentis*, ibi si quis sub conditione nuptiarum, aut susceptorum filiorum, vel dotis, aut nuptialis donationis gratia, vel donauerit, vel reliquerit filiis suis, aut cuiuscumque alij persona vel haereditatem, vel legatum, aut si initio pure

pure ipsi relinquitur, postea sub vna aliqua memoratarum conditionum substitutione, aut restitutione eos praegratuer, iubemus, ut si mares, aut familiae, qui tali conditioni obnoxij sunt, monasterium ingrediuntur, aut clerici, diaconis, vel, aut aliter fiat istiusmodi conditiones inualidae, & pro non scriptis sint, &c. Quae decisio approbata est ab Innoc. III. in c. in praesentia, de probationib. ibi intelligendum non erat sine haerede decedere, qui monasterium sibi haeredem instituit; quae verba etsi sunt prolata à parte, attamen secundum illa lata sunt à Pontifice sententia. Ratio huius decisionis multiplex reditur à doctores. Prima, quia monasterium loco filij habetur, ut colligitur ex dictis verbis textus; si autem filios haberet institutus, excluderetur substitutus in perpetuum, similiter ergo excludendus est monasterij ingressus; sed haec ratio firma non est, cum quia non constat Pontificem ob supradictam rationem motum fuisse in decisione, sed eo solum quod monasterium intravit. Alias si motus fuisset ad decidendum monasterio competere illa bona exclusio substituti; quia monasterium loco filij haberet, sicut filio grauari existente excluditur quilibet substitutus etiam causa pia, similiter excluderetur monasterij ingressus, contra text. in §. sed et hoc praesent. Auchen. de Sanctissim. episc. Deinde esse in perpetuum exclusus substitutus etiam monasterium repudiaret haereditatem; sicut contingeret filijs grauari existentibus, & repudiantibus haereditatem. Alij vero dicunt rationem decisionis supradictam textum esse, ne grauari ab stata religiofo auerterat, sciens ad substitutum esse si legitimis deuenturum, neque in monasterio, ubi ipse ingreditur permansurum. Haec tamen ratio minore firmitate habet. Non enim religionem ingrediens, cum paupertatem promittat, omnia sua bona saepe pauperibus relinquit, ab statu religiofo primum potest auerri, eo quod fidei commissi substituto post mortem sua tribuat. Deinde neque causa pia substitui potest, si hoc substitutio à religione auerteret, quia esset reicienda tanquam turpis. Alij dicunt legitimam decisionis rationem esse praesumptam testatoris voluntatem, quae creditur praegratui fore monasterium substituto, sicuti praetulit filios grauari, si tempore substitutionis monasterij memor esset, sed neque haec ratio mihi probatur. Tu quia nullum est fundamentum ad hanc praesumptionem, cum adhuc possit de monasterij ingressu cogitare, & saepe id contingit & nihilominus substituti designare; potius enim est fundamentum pro contraria, siquidem testator designauit substitutum eo casu, quo sine liberis institutus decederet, quae conditio absolute verificatur instituto ingrediente religione nullis filiis relicta. Deinde quia non se mihi offerit discriminis ratio, quare designato simpliciter substituto absquella conditione expressa, si sine liberis decederit institutus non succedat monasterium & excludat substitutum, & succedat apposta illa conditione, cum potius eo casu praesumi possit, si memor esset monasterij, fore illud praegratum substituto. Quapropter ea mihi videtur firma ratio; fauor scilicet, & privilegium speciale religioni concessum, quo illa conditio pro non scripta habetur, ut bene probat Fachin. li. 4. contr. c. 56.

6. Plures huc doctrinae limitationes adhibent doctores, praecipuas designabo. Primo limitant ut non procedat, si testator dicte conditioni addiderit aliqua verba, quibus expresserit se de veris filiis, & non fictis intellexisse, vel si dixerit, substitutum Titium, si tu sine liberis legitimis vel masculis, vel ex tuo corpore procreatis decederis; quia ea expressione facta satis suam voluntatem declarat, ut succederet substitutus nullo filio vero existente. Deinde, quia Text. in auctenti. de Sanctissim. episc. §. sed et hoc praesent. concedens monasterio exclusionem substituti, ea concedit, cum apponitur simplex conditio, si sine liberis decederis. Ergo si huc conditioni addatur illa qualitas, legitimis, veris, vel ex tuo corpore procreatis, cessabit concessio; quia sub simplici dictione mixta non comprehenditur, ut pluribus finit. Gutier. li. 1. canon. qu. c. 32. n. 41. & seq. ubi late haec limitationem probat, eamque approbat n. 52. contenti. Menoch. de praesumpt. l. 4. praesumpt. 83. à n. 17. Man. Rodrig. quest. regal. c. 2. q. 77. art. 4. & alij plures, quos refert Sanch. lib. 7. c. 16. n. 51. Verum probabilius existimo cum eod. Sanch. n. 51. & pluribus doctoribus ab eo relatis haec limitationem admittendam non esse, quia testator apponens conditionem simplicem, si sine liberis institutus decederit, de veris liberis, & non fictis loquitur, quia sermo absolute prolatus iuxta propria eius significationem intelligendus est, & praecipue in decreto correctorio iuris communis. Ergo quando addit, veris legitimis, id facit pro maiori appositae conditionis explicatione. Neque haec explicatio nouam qualitatem praedictae simplici conditioni addit, sed in ea contentam clarius explicat. Neque alicuius considerationis est, quod voluntas testatoris sit late expressa, ut succedat substitutus veris filiis grauari deficientibus, & non monasterium; quia non succedit monasterium ex voluntate praesumpta testatoris excludentis substitutum, sed ex lege, quae illum exclusit instituto religionem ingrediente.

7. Secundo limitatur, ut non procedat, si testator expressit se nolle monasterium excludere substitutum contra voluntatem testatoris non est concedenda successio, eaque de causa lege 12. tubularu dicitur. *Et quisque legasset sua rei in im esto,*

consentire lex 1. C. de Saero sanct. eccles. & lex verbis legis, §. de verbis obligat. sic Molin. de Hispan. primogen. lib. 1. c. 12. n. 4. Cou. 1. var. c. 19. n. 10. Gutier. canon. qu. l. 1. c. 32. n. 19. c. 16. & innumeris relatis Sanch. l. 7. sum. c. 16. n. 12. Verum hanc limitationem multi neque improbabiliiter reiciunt; eo quod voluntas testatoris dispositioni legis aduersari non potest. Si igitur lex disponit, ut ingrediens religionem excludat substitutum sub ea conditione, si sine liberis decederit, non videtur posse sua dispositione hoc ius commutare. Sic Fachin. lib. 4. controu. c. 56. per totum, Sarmiento lib. 8. solut. super §. si u. n. 2. Eman. Acosta leg. cum talo, §. si arbitri ampl. n. 11. ff. de condit. & demonstr. & alij plurimi relati à Sanch. dicto c. 16. n. 11.

8. Pro resolutione aduerto, dupliciter posse testatoris exprimere voluntatem suam, substitutus excludatur profecto institutio, sub conditione, si sine liberis decederit. Primo facta institutione. Secundo cum ipia institutio si. Si post factam institutionem vellet testator, ne monasterium succederet, nec excluderet substitutum, nullus effectus esset eius voluntas ob rationem dictam, quia lege publica, & communi, cui ipse neque derogare, est ratio institutionis annexa substituti exclusio. Ergo cum institutio manet immutata, successio monasterij, & substituti substituti persequatur. Verum si cum facta institutione, & substitutione, monasterium excludatur à testatore, censo omnino manere exclusum. Quia ea institutio, & substitutio non est cuius commone concessis privilegium excludendi substitutum ob monasterij ingressum, sed in omni institutioni, & substitutioni sub simplici conditione, si institutus sine liberis decederit, excluditur à iure privilegium excludendi substitutum; haec institutio est sub geminata conditione, videlicet si sine liberis decederit, & deinde ne monasterium succedat, non igitur sub privilegio comprehenditur, praecipue cum hoc privilegium extendendum non sit, sed limitandum, ut pote odiosum, & derogans ius substituti.

9. Tertio limitatur plures casu, quo substitutus sit filius testatoris; quia tunc praesumitur testator noluisse suo proprio filio monasterij praefere, quae voluntas optime colligitur ex leg. cum auus, §. de conditionib. & demonstr. ubi descendens & auus restitueret hereditatem alicui tertio, subintelligitur, nisi filios habuerit, quia testator non debet praesumi tertium extraneum voluisse filijs grauari antepone, sic in nostro casu dicendum est, non debere praesumi voluisse testatoris praefere monasterij suo filijs, quoad quidem, filijs grauari non praesumitur post alios antiquiores. Gutier. q. canon. l. 2. c. 32. n. 35. Mantica de coniectur. ult. conlunt. l. 1. tit. 7. n. 13. Menoch. l. 4. praesumpt. 83. n. 43. Sanch. hos, & alios referens, l. 7. c. 16. n. 39. At verius censo substitutum excludi, & monasterium succedere, sic Greg. Lop. leg. 10. verbo de azeite tit. 4. part. 6. Molin. l. 1. de inst. disp. 190. circa fin. v. m. a. l. i. & alij relati à Sanch. supra n. 38. Mouerit, quia exclusio substituti ob monasterij successione non fundatur in praesumpta voluntate instituentis, sed in privilegio concessio in §. sed et hoc praesent. auct. de Sanctissim. episc. et in hoc privilegio tota causa pia substituta excipitur. Ergo non est ad alios substitutos dispositio extendenda. Deinde si filios grauari praetulit testator suo proprio filio, quid mirum quod monasterium locum filij tenens praefere voluerit? Ad de Text. in c. in praesentia de probat. ubi monasterium praefertur fratibus testatoris, quae sit substituti.

10. Quarto limitatur, dummodo grauatius monasterium ingressus non fuerit animo excludendi substitutum, eque non iusta est iniquitatis, & malitiae fauore; pluribus firmant Molin. 2. de primogen. c. 5. n. 29. Anton. Gom. l. 9. ianri n. 58. Mantica de coniectur. ult. volunt. l. 1. tit. 7. n. 13. Sanch. l. 7. c. 16. n. 55. & seq. ubi examinatur ex quibus conditionibus haec fraus colligatur. Facit haec limitationem sequenda esse potius ob auctoritatem doctorum, quam ob rationem. Neque enim video qua fraude dolimur committas aduersus substitutum ex eo quod animi habeas illum excludendi à successione. Si enim à iure data est exclusio substituti ob religionis ingressum, iustum tibi erit religionem ingredi animo substitutum excludendi. Deinde quia non videtur consensum, ut ius monasterio concessum ob grauatius malitiam impediatur, cum non ob fauore grauari, sed monasterij, cui grauatius incorporatur, fuerit concessum. Adde monasterij successione, & substituti exclusionem à iure concessam impediri non posse absque expresso textu, firmae ratione; at neque vlla ratio firma apparet, neque vllus textus id suadens, nisi fraus, & dolus, cui doctores communititer nituntur, ob rationem proximam dictam cessat; non enim fraudem committit, qui vitium iure sub concessio, neque prauum animum habet, qui habet animum iuri, & legi conformem. Neque argumens delumpsum à paritate rationis ex alio, si casu dispositione vrgeretur, ut in his, quae ex iure postea pendent, dispositio in vno debet censeri in alio dispositione, quae enim leges extendenda sunt ultra lata verborum significationem. Quod dixerim, ut infirmarem argumentum delumptum ex c. de renunc. in 6. ubi deciditur privilegium alicui concessum, ut prouideretur in prima praebenda vacatura, non cessare ex eo quod aliquis renuncialet renui, ne pingum, quae praesumitur proximè vacatura privilegii obtineretur, quia facta est, ut via ambitioni praeccluderetur, ne scilicet renuncians

DE
ASTR
PALA
TOM.
II

dimissa sua tenui praebenda obtineret pinguem in tui fraudem; at ob ingressum religionis animo excludendi substitutum nec tibi; nec monasterio maiorem hereditatem acquirere potes.

11. Quod limitatur, nisi substituta sit causa pietatis enim substitutio non cessat, & merito, quia successio monasterio, & substitutionis cessatio ob pietatem, & religionis fauorem à iure introducta est. Cum ergo in pia causa substitutione hæc pietas, religionisque fauor reuocatur, & ex alia parte dispositioni testatoris sit conformis, ob monasterij successione excludi non debet.

12. Solum est difficultas, an quælibet causa pia substituta hanc vim habeat impediendi successione monasterij à iure concessam. Et ratio difficultatis est, quia tantum redemptioni captiuorum, & egentium sustentationi id conceditur in dicto §. sed hoc presentis, ibi, si tamen in redemptione captiuorum, & egentium alimento sub prædictis conditionibus substitutio fiat, ex nullo memoratorum modo eam excludi permissimus. Ergo ad alias causas pias substitutas extendendi non est; his enim ius specialiter fauet, vt constat ex authent. de restit. in princ. vel. si uero collat. 8. & ibi glossa sic docet Barbara in c. in presentia, n. 114. de probat. At omnino tenendum est quamlibet causam piam substitutam excludam non esse monasterij successione, quia in quælibet causa pia substitutione pietas, & religio elucet, esto in illis duabus reuocatur specialiter; credendum ergo est, illas duas causas non taxari, sed exemplariter appostas fuisse, & ita aliis relatis tenent Menoch. de presump. l. 4. presump. 83. n. 47. Gutier. l. 2. canon. quæst. c. 32. n. 39. Sanch. l. 7. c. 16. n. 34.

Extende hanc limitationem, etiã si causa pia fuerit mediata substituta, & immediate aliquis tertius, vt substitutio tertij non excludatur monasterij ingressu, nec causa pia maneat in perpetuum excluda, sic alios referentes Gutier. n. 40. Sanch. n. 36. Secundo extende, etiam simul cum causa pia substituat causa profana ob huius coniunctionem substitutio causæ piæ non perit, sed augetur euangelice substitutione profanæ causæ monasterij ingressu, sic relato Corneo, & Peregrino tradit Sanch. n. 37.

13. Sexto limitatur, vt solum procedat in contractibus lucretiis, & non in onerosis; quia Text. in §. sed hoc presentis, & c. in presentia de prob. in quibus monasterio conceditur ius excludendi substitutum, de contractibus lucretiis loquuntur. Non ergo ad contractus onerosos debet dispositio à iure communi exorbitans extendi, vt bene probat aliis relatis Sanch. dicto c. 16. n. 68. Quod n. 69. extendit ad sententiam iudicis aut arbitri, vt si sententia iudicis esset (inquit) Titius institutus hæres sub conditione, si sine liberis decederet, deuo- lueretur hereditas alicui tertio, non succederet monasterium ingrediente Titio religionem, quia non ex gratia, & liberalitate, sed ex iustitia, & iuris rigore hæc institutio prouenit.

14. Septimo limitatur, vt non procedat, si conditio libero- rum in propriam personam referatur, vt si Titium institueres hæredem casu quo sine liberis decederes, vel aliquid donares, & nullis habitis liberis monasterium ingrediatis, Titij institutio, & donatio substituit excludit monasterio; quia de condi- tione relata in tertiam personam textus loquuntur, neque sunt extendendi ad conditiones relatis in propriam personam: si Abbas in c. presentia, de probat. n. 46. Peregrin. de fideicommiss. art. 28. n. 67. Sanch. l. 7. decal. c. 16. n. 66. & 67.

15. Octauo limitatur, monasterij successio excludit quæ substituti, dummodo monasterium acceptet hereditatem, nam illo repudiante deuoluitur ad substitutum, qui totum in monasterij fauorem excludit erat, vt bene post alios tradit Menoch. l. 4. presump. 83. n. 71. Sanch. l. 7. sum. c. 16. n. 24.

16. Sed ubi caret difficultate à quo tempore substitutus suc- cedat eo casu, an statim, an post mortem naturalem religiosi grauari; Dege. de fideicom. art. 28. n. 64. quem refert, & sequitur Sanch. d. c. 16. n. 25. censent substitutum succedere non statim facta professione, sed post mortem religiosi grauari, interim tamen succedere hæredes ab intestato sicut in alia bona; quia substitutus non succedit nisi ex dispositione testatoris, sed testator solū disposuit, vt post mortem naturalem institui absq; liberis decedentis succederet. Ergo non statim facta professione. Caterum verius censet statim succedere ex præsumpta voluntate testa- toris præferente substitutum omnibus aliis hæredibus ab intes- tato, cū enim testator solum filios grauari, & monasterium ex dispositione iuris substitutum prætulit, cessante filiorū, & monasterij successione substitutus ex eius voluntate intrat; aliis non esset eo casu substitutus grauari, sed hæredibus ab intestato. Neque obstat contraria ratio; concedo testatorem disposuisse formaliter, vt substitutus succederet post mortem naturalem instituti; quia præsumpsit, vel ipsum, vel monasterium nomine ipsius fideicommissum possessurum; at neque ipso, nec monas- terio possidente credendum est uoluisse substitutum succedere, potius quã hæredes ab intestato. Adde in ueteri sententia in- grediente monacho in monasterium incapax succedendi statim substitutus succedit in fideicommissis, non obstat quod forma- liter solū disposuerit successione post mortem naturalem instituti.

17. Huc, quæ de successione monasterij in bonis religiosi grauari spectato iure communi locuti sumus, sed quid dicen-

Ferd. à Castro, Sum. Mor. Pars I I.

dum spectato iure Iesuítico; Et quidem in Societate Iesu iuxta eius piam, ac laudabile institutum diuersa via procedendū est; nam si illius religiosi sola biennij vota emittunt, fideicommissum retineat, neque illius proprietates, & dominium in religio- nem transt. Si vero professionem fecerint, vel vota coadiutorum formatorū emiserint, neque ipsi, nec religio ratione ipso- rum fideicommissum habere potest, sed ad substitutum transt. Difficultas tamen est, an in perpetuum excludatur substitutus ex eo quod ingressus religionem Societatis per vota biennij in fauorem illius renunciet; Videtur equidē excludi non posse quia ex solo ingressu non excluditur, neque item ex sola ren- nunciacione, vt manifestum est. Ergo neque ex utroque simul quia nullibi habetur talis exclusio, & cum odiosa sit, & con- traria iuris dispositioni, admittenda non est. Et confirmo. Mo- nasterij successio in bonis religiosi grauari, exclusio quæ substi- tuti ex privilegio concessa in §. sed hoc presentis, authent. de Sanctiss. episcop. & c. in presentia de probation. habetur. At supra dicti, textus expressē loquuntur de successione monas- terij ob ingressum præcisē grauari, & non de successione aliqua ob renunciacionem. Ergo si Societas Iesu ob ingressum grauari non succedit, neque substitutum excludit; neque etiam succe- dere potest; substitutum uero excludere, esto illi ingressu renun- ciatio coniungatur.

Fauor hanc rationem efficacem esse, at vt rectē probat Thom. Sanch. l. 7. sum. c. 16. n. 22. satis probabile est locum ha- bere in Societate decisionem dicti c. in presentia, & §. sed hoc presentis; siquidem Societas eo casu hæres est instituta, non ex qualibet renunciacione, sed ex renunciacione facta ob in- gressum in ipsam. Textus namque supra dicti solum uidentur spectasse, an grauatus religionem fuerit ingressus, vt ob eam causam religio- ni concederent vim excludendi substitutum. Quod autem in Societate ex ea præcisē ratione locum non habeat, ex eius speciali instituto prouenit, non ex iure com- muni. Ne igitur Societatis religio deterioris sit conditionis alia: um religionum, æquum erat, ac rationi consonum, vt me- dium aliquod daretur, quo in eam ingredientibus possent ipsam hæredem habere, & substitutum excludere, & ita testatur Sanch. bis decisum esse in regno Nauarræ.

PUNCTUM V.

An hæreditas, & legatum monacho post professio- nem delatum, deferatur ipsi immediate, an monasterio?

SUMMARIUM.

1. Non est questio de professis in ordine Minorum, neque in Societate Iesu, sed de professis aliarum religionum succedendi capacium.
2. Plures censent hereditatem immediate deferri monacho, non monasterio.
3. Verius, & probabilius est oppositum.
4. Priori sententia probabilis supposita, si religiosus acceptet legatum ualeat acceptatio, & si peccet, non tamen ualeat hereditatis acceptatio absque licentia.
5. Potest hic religiosus nolens hereditatem adire à superiore compelli. Quod si compulsus adire nollet, monasterium adire potest.
6. Si hereditate delata monacho ante illius aditionem moriatur, potest monasterium illam adire etiam in sententia affirmante hereditatem immediate monacho deferri.
7. Hereditas, emphyteusis, maioratus, fideicommissum monasterio non in perpetuum deferuntur, sed solum pro religiosi uita.

Non est sermo de professis in ordine Minorum; nam in his neque monasterio, nec religioso deferuntur hæ- reditas, sed aliis hæredibus ab intestato, vt postea dicemus. De aliis religionibus questio procedit. Neque item est sermo de religiosi Societatis Iesu: nam si sola biennij vota emise- runt, ipsi, & non monasterio deferuntur hereditas. Si vero pro- fessionem, aut vota coadiutorum formatorum emiserint, ne- que ipsi, neque monasterio hereditas acquiritur, sed aliis hæ- redibus, de quibus latius in sequentibus.

2. Plures censent hereditatem immediate deferri monacho non monasterio, esto in monasterij uilitatem deferatur: Sic aliis relatis Fachin. l. 6. c. u. r. n. 16. uel. ego uideo. Menchaca de success. creni. l. 3. n. 25. & alij relati à Sanch. l. 7. sum. c. 12. n. 35. Mouentur quia is cui deferuntur hereditas, adit hereditatem, at monachus eam uide debet, vt probat text. leg. Deo nobis, §. 1. Cod. de episcop. & clericis, ibi, omnem patrum substantiam hæredes, quibus ab intestato competit, secundum lege nostras sibi defendant nullo eis impedimento ex sanctimoniali con- uersatione generando; si ergo nullum habent impedimentum ex sanctimoniali conuersatione, vt hereditatem defendant, ipsi immediate, & proprie hereditas acquiritur. Neque obstat omnia iura, & actiones religiosi in monasterium transmissi, quia